

Turun hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 20944/03.04.04.19/2021

Lietteiden käsittelymaksujen hinnan muutoksesta tehty oikaisuvaatimus (525-2020)

525/02.05.00.00/2020

Liikelaitos Salon Veden johtokunta 18.02.2020 § 11

Valmistelija: Liikelaitos Salon Veden toimitusjohtaja Kalle Virtanen,
kalle.virtanen@salo.fi, puh. (02) 778 5701

Liikelaitos Salon Vesi on katsonut tarpeelliseksi tarkistaa ja muuttaa puhdistamolle tulevien lietteiden hinnoitteluperusteita mm. prosessissa ja lupaehdoissa tapahtuneiden muutosten johdosta niin, että 18.2.2020 eteenpäin Salon keskusjätevedenpuhdistamolle tulevat käsittelymaksut olisivat seuraavat:

	alv 0 %	alv 24 %	yksikkö
Sakokaivo, saostussäiliö ja pienpuhdistamo	17,03 €	21,12 €	m ³
	(17,43 €)	(21,61 €)	m ³
Sakokaivo, saostussäiliö ja pienpuhdistamo	17,91 €	22,21 €	t
	(18,31€)	(22,70 €)	t
Umpikaivoliete	13,51 €	16,75 €	m ³
	(13,91 €)	(17,25 €)	m ³
Umpikaivoliete	14,22 €	17,63 €	t
	(14,62 €)	(18,13 €)	t

Suluissa olevat luvut ovat LSJH:n päättämiä taksoja.

Toimitusjohtaja:

Johtokunta hyväksyy edellä esitetyt puhdistamolle tuotavien sakokaivo, saostussäiliö, pienpuhdistamo ja umpikaivolietteiden hinnat. Vanha 1.1.2020- käytössä ollut lietteiden käsittelymaksuhinnasto poistuu kokonaisuudessaan käytöstä ja korvataan edellä esitetyllä hinnastolla.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Jarmo Viander esitti asian palauttamista uudelleen valmisteluun, koska asia on hyvin ristiriitainen. Lisäksi väite, että hinnankorotus johtuu mm. prosessista ja lupaehdoista yms. kustannustennousuista, mutta nostotarve harkittiin ja päätettiin 25.04.2019, niin että 5 % riittää, 6 % oli jo liikaa.

Pitäisi olla myös oheismateriaalissa esittää sopimus ja tiedot, milloin sako- ja umpikaivolietteen vastaanotto- ja käsittely on siirretty Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:lle.

Jarmo Vianderin ehdotus raukesi kannattamattomana.

Johtokunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Jarmo Viander ilmoitti merkittäväksi seuraavan eriävän mielipiteen päätökseen:

Hinnan korotuspäätös ei ole Salon kaupungin asukkaiden edun mukainen ja aiheuttaa huomattavia lisäkustannuksia varsinkin haja-asutusalueella asuville. Tilanteeseen on jouduttu syystä, että asianvalmistelu ja päättäminen on ollut erittäin huonoa ja valmistelussa on jätetty turvaamatta Salon asukkaiden edut ja oikeudet.

Liikelaitos Salon Veden johtokunta 30.09.2020 § 52

Valmistelija: Liikelaitos Salon Veden toimitusjohtaja Kalle Virtanen, kalle.virtanen@salo.fi, puh. (02) 778 5701

Liikelaitos Salon Vesi on käsitellyt lietteiden käsittelymaksujen hinnan muutosta 18.2.2020 § 11 pitämässään kokouksessa.

Päätöksestä on tehty oikaisuvaatimukset, liitteinä. Tehdyistä oikaisuvaatimuksista on pyydetty Salon kaupunginlakimies Antti Mäkelän lausunto ja näin hän toteaa asiasta seuraavalla tavalla: Päätös lietteiden käsittelymaksujen hinnan muutoksesta on tehty lainmukaisesti ja kunnan harkintavallan rajoissa, liitteenä.

Toimitusjohtaja:

Liikelaitos Salon Veden johtokunta päättää, että 18.2.2020 § käsitellyt lietteiden käsittelymaksu otetaan 1.11.2020 käyttöön, koska johtokunta on toiminut lainmukaisesti ja kunnan harkintavallan rajoissa.

Päätös:

Johtokunta päätti päätösehdotuksesta poiketen jättää asian pöydälle uudelleen valmistelua varten.

Liikelaitos Salon Veden johtokunta 05.11.2020 § 59

Valmistelija: Liikelaitos Salon Veden toimitusjohtaja Kalle Virtanen, kalle.virtanen@salo.fi, puh. (02) 778 5701

Liikelaitos Salon Veden johtokunta on 18.2.2020 kokouksessaan hyväksynyt lietteiden käsittelymaksut. Kokouksen jälkeen Lounais-Suomen jätehuolto on ollut ottamassa käyttöön kolmantena taksana umpisäiliö jätevedettä koskevan taksan (kaikki jätedet umpisäiliöön). Lounais-Suomen jätehuollon taksa 5,0 €/m³, 6,20 €/m³, alv 24 %, 5,25 €/t, 6,51 €/t, alv 24 %.

Salon Vesi ehdottaa, että vastaava käsittelymaksu Salon Vedellä on 4,90 €/m³, alv 0 %, 6,08 €/m³, alv 24 % ja 5,15 €/t, alv 0 %, 6,39 €/t, alv 24 %.

Toimitusjohtaja:

Liikelaitos Salon Veden johtokunta päättää ottaa käyttöön umpisäiliö jäteveden käsittelytaksan 4,90 €/m³, alv 0 %, 6,08 €/m³, alv 24 % ja 5,15 €/t, alv 0 %, 6,39 €/t, alv 24 %.
Liitteenä on nykyinen hinnasto.

Päätös:

Johtokunta päättää jättää asian pöydälle lisäselvityksiä varten. Johtokunnalla ei ole riittävästi tietoa taksojen päättämiseksi näillä tiedoilla.

Liikelaitos Salon Veden johtokunta 26.01.2021 § 4

Valmistelija: vs.toimitusjohtaja Markku Kuusinen,
markku.kuusinen@salo.fi, puh. 02 778 5801, kaupunginlakimies Antti Mäkelä, antti.makela@salo.fi, puh. 02 778 2302

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta on 3.12.2020 §:ssä 57 päättänyt, että käytössä on kaksi maksuluokkaa lietteelle; saostuskaivolietteen (20,59 e/m³ sis alv 24 %) ja umpisäiliölietteen (16,83 e/m³ sis alv 24 %) maksuluokat.

Kaupunginhallitus on otto-oikeuttaan käyttämällä 18.1.2021 §:ssä 6 hyväksynyt Salon Veden ja Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n välisen sako- ja umpikaivolietteen vastaanottosopimuksen.

Lietteen vastaanottosopimuksessa on näin ollen hinnoitteluun käytettävissä kaksi maksuluokkaa ja sen liitteeksi tulee Salon Veden 18.2.2020 päättämä hinnasto. Hinnasto ei ole tällä hetkellä lainvoimainen, vaan se odottaa oikaisuvaatimuksen käsittelyä.

Pöydällä oleva oikaisuvaatimus on syytä ottaa käsittelyyn aiemman valmistelun pohjalta. 18.2.2020 päätöksenteon kohteena ollut hinnaston hintataso vaikuttaa käytännössä siten, että maksuista tuleva raha jää vastaanotto- ja käsittelypaikan kehittämiseen, eikä lietteen käsittelyä myydä aiemmalla alhaisella hinnalla.

vs. toimitusjohtaja:

Liikelaitos Salon Veden johtokunta päättää, että 18.2.2020 hinnasto voidaan liittää sako- ja umpikaivolietteen vastaanottosopimukseen ja panna siltä osin täytäntöön vailla lainvoimaa.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös:

Keskustelun jälkeen vs. toimitusjohtaja teki tarkennetun päätösesityksen:

Liikelaitos Salon Veden johtokunta päättää, että 18.2.2020 hinnasto voidaan liittää sako- ja umpikaivolietteen vastaanottosopimukseen ja panna siltä osin täytäntöön vailla lainvoimaa.

Hinnasto tulee voimaan 1.3. 2021

Hinnastoliitteen voimassolo raukeaa, jos vastaanottosopimuksen voimassaolo loppuu.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Jarmo Viander esitti asian palauttamista uudelleen valmisteluun, koska asia on hyvin ristiriitainen. Lisäksi väite, että hinnankorotus johtuu mm. prosessista ja lupaehdoista yms. kustannustennousuista, mutta nostotarve harkittiin ja päätettiin 25.04.2019, niin että 5 % riittää, 6 % oli jo liikaa.

Pitäisi olla myös oheismateriaalissa esittää sopimus ja tiedot, milloin sako- ja umpikaivolietteen vastaanotto- ja käsittely on siirretty Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:lle.

Jarmo Vianderin ehdotus raukesi kannattamattomana.

Johtokunta hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Merkittiin, että pöytäkirja tämän asian osalta tarkastettiin heti kokouksessa.

Jarmo Viander ilmoitti merkittäväksi seuraavan eriävän mielipiteen päätökseen:

Hinnan korotuspäätös ei ole Salon kaupungin asukkaiden edun mukainen ja aiheuttaa huomattavia lisäkustannuksia varsinkin haja-asutusalueella asuville. Tilanteeseen on jouduttu syystä, että asianvalmistelu ja päättäminen on ollut erittäin huonoa ja valmistelussa on jätetty turvaamatta Salon asukkaiden edut ja oikeudet.

Liikelaitos Salon Veden johtokunta 27.05.2021 § 46

Valmistelija: kaupunginlakimies Antti Mäkelä, antti.makela@salo.fi, 02 778 2302.

Saapunut oikaisuvaatimus on oheismateriaalina. Siinä on vaadittu Salon Vesi liikelaitoksen johtokunnan päättämän, sako- ja umpikaivolietettä koskevan käsittelytaksan kumoamista.

Asian oikeudellinen arviointi

Kunnan on perittävä jätelain (646/2011) 78 §:n 1 momentin mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille jätehuoltotehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Pykälän 2 momentin mukaan jätemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Jätelain esitöiden mukaan vaatimus palvelun kohtuullisuudesta ja syrjimättömyydestä tarkoittaisi muun ohella sitä, että eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai eri alueita ei saisi asettaa esimerkiksi palvelun hinnoittelussa perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan. (HE 199/2010 vp. s.88.)

Hallituksen esityksen perusteella jätehuollon luonne on otettu huomioon välttämättömyyspalveluna. Jätelain 78 §:n 2 momentissa tarkoitettu jätemaksun vastaavuus kunnan tarjoaman palvelutason kanssa tarkoittaa, että "maksujen tulisi olla palvelutasoon nähden tasapuolisia ja kohtuullisia niin, ettei eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan". Niin ikään perusteluissa on tarkoitettu, että "jätemaksun tulisi mahdollisuuksien mukaan kannustaa jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä jätteen etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon", lain tarkoituksen mukaisesti. Hallituksen esityksen perusteella hinnoittelumekanismin kannalta tämä tarkoittaa, että eri jätehuollosta perittävissä maksuissa voisi käyttää porrastuneisuutta, kierrätyksestä perittävällä suhteessa pienemmällä hinnalla kuin loppukäsittelyjätteistä. (HE 199/2010 vp. s.109.) Hallituksen esityksen mukaan kunnan jätemaksuun voisi sisältyä enintään kohtuullinen tuotto sille pääomalle, jonka kunta on sitonut lainsäädännöstä johtuvien jätehuoltovelvollisuuksiensa hoitamiseksi. Tarkoituksena olisi osaltaan varmistaa, että maksu perustuisi jätehuollon todellisiin kustannuksiin pitkän aikavälin investoinnit mukaan lukien. Kohtuullisen tuoton arviointi vaatii tapauskohtaista harkintaa. Hallituksen esityksen mukaan ei ole mahdollista esittää yleisesti, minkä suuruista tuottoa pidettäisiin kohtuullisena. Esimerkkinä tuoton kohtuullisen tuottotason arvioinnissa on otettu huomioon muun muassa toiminnan tehokkuuden sekä toiminnan riskit verrattuna muihin liiketoimintoihin. (HE 199/2010 vp. s.110)

Vesihuoltolain (119/2001) 1 §:n mukaan lain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärointi.

Lain 18 §:n 1 momentin mukaan vesihuollon ja huleveden viemäroinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. (22.8.2014/681) Vesihuoltolakia koskevan hallituksen esityksen mukaan säännöksen tarkoittamia kustannuksia olisivat kaikki ylläpito- ja käyttökustannukset sekä myös mahdolliset ympäristön- ja terveydensuojelusta, luonnonvarojen käytöstä ja mahdollisista maankäytön rajoituksista aiheutuvat kustannukset, jotka tulisi siis ottaa maksuissa huomioon. Näin säännös vastaisi valmisteilla olevan vesipolitiikan puitedirektiivin mukaista kustannusten kattamisen periaatetta. Tarkoituksena on, että vesihuollon palveluista perittävät maksut vastaisivat mahdollisimman hyvin todellisia kustannuksia. Samalla ne edistäisivät aiheuttamisperiaatteen toteuttamista, mikä oli myös kumottavaksi ehdotetun jätevesimaksulain tarkoituksena. (HE 85/2000 vp. s.33)

Lain 18 §:n 2 momentin mukaan maksujen tulee olla kohtuulliset ja tasapuoliset. Maksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon tarve säädellä veden kulutusta, veden erityinen käyttötarkoitus taikka jäteveden poikkeuksellinen laatu tai määrä. Maksujen tulee tarpeen mukaan olla sellaiset, että ne edistävät veden säästäväistä käyttöä ja jäteveden määrän

vähentämistä sekä ehkäisevät haitallisten aineiden johtamista viemäriin.

Hallituksen esityksen mukaan säännöksen tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että maksut perustuisivat vesihuollon todellisiin kustannuksiin. Säännöksellä varmistettaisiin myös vesihuoltolaitosten taloudelliset toimintaedellytykset esimerkiksi lain edellyttämien uusinvestointien ja laitteistojen ylläpitomenojen sekä perusparannusinvestointien varalta. (HE 85/2000 vp. s.33)

Myös vesihuoltolakia koskevassa hallituksen esityksessä on esitetty vesihuollon välttämättömyyspalveluluonne kohtuullisuutta arvioitaessa. Näin ollen tulisi kiinnittää huomiota vesihuollon eri maksuista muodostuvaan kokonaisuuteen. Maksujen tasapuolisuuden vaatimus tarkoittaa perustelujen mukaan sitä, että ”soveltamisalan puitteissa eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita ei aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan”. (HE 85/2000 vp. s.33)

Vesihuoltolain 19 §:n 1 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksua. Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttämän veden ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Vesihuoltolaitos voi periä käyttömaksua myös huleveden viemäröinnistä. Hallituksen esityksessä on todettu, että käyttömaksun periminen olisi pykälän 1 momentin nojalla pakollista vesihuoltolaitoksen toimittamista palveluista aiheutuvien kustannusten kattamiseksi. Käyttömaksua voitaisiin periä vesihuoltolaitoksen muuttuvien kustannusten kattamiseksi sekä kiinteiden kustannusten kattamiseksi siltä osin kuin niitä ei kateta perusmaksuilla. Tarkoituksena on, että käyttömaksu määräytyisi sen perusteella, minkä verran asiakas käyttää vedenhankinnan ja viemäröinnin palveluja. Pääasiallisena maksuperusteena olisi siten vastedeskin käytetyn veden määrä. Aiheuttamisperiaatteen mukaisesti käyttömaksu olisi tältä osin mahdollista periä käytetyn veden määrän sijasta kiinteistöltä poisjohdatettavan veden arvioidun määrän perusteella. (HE 85/2000 vp. s.34)

Vesihuoltolain 19 §:n 2 momentin mukaan laitos voi lisäksi periä liittymismaksua ja perusmaksua sekä muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista. Nämä maksut ovat eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Liittymismaksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon myös kiinteistön käyttötarkoitus.

Hallituksen esityksessä on kyseisen pykälän 2 momentin osalta todettu, että liittymismaksulla voitaisiin kattaa esimerkiksi kustannukset laitoksen perustamisinvestoinneista ja palvelun aloittamisesta. Säännös mahdollistaisi sen, että vesihuoltolaitos ja asiakas voisivat halutessaan sopia kiinteistökohtaisiin vesihuoltoratkaisuihin liittyvistä palveluista ja laitos perisi niistä maksun. Tällaisia palveluja voisivat olla esimerkiksi kiinteistöjen vesihuoltolaitteistojen ylläpito ja kunnostus ja sakokaivojen tyhjentäminen. Säännöksen tarkoittamia muita maksuja voisi olla esimerkiksi hule- ja perustusten kuivatusveden poisjohtamisesta perittävä maksu siltä osin kuin se ei sisälly jäteveden poisjohtamisesta perittävään maksuun.

Niin ikään perusteluissa on todettu, että asemakaava-alueiden ulkopuolisilla taajaan asutuilla alueilla ja haja-asutusalueilla vesihuollon kustannukset ovat yleensä suuremmat kuin asemakaava-alueilla. Tämän vuoksi 19 §:n 2 momenttiin on katsottu tarpeelliseksi säätää, että muut vesihuollon maksut kuin käyttömaksu voisivat olla eri alueilla erisuuruisia, mikäli tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen, aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi tai muusta vastaavasta syystä. Tarkoituksena on hallituksen esityksen mukaan ”edistää vesihuollon palvelujen tarjontaa niillä taajama-alueilla, joilla tällä hetkellä ei ole yhteisiä vesihuoltoverkostoja sekä uusilla asuntoalueilla ja haja-

asutusalueilla. Samalla olisi kuitenkin otettava myös huomioon 18 §:n vaatimus maksujen kohtuullisuudesta ja tasapuolisuudesta”. (HE 85/2000 vp. s.34)

Hallituksen esityksessä laeiksi vesihuoltolain sekä maan käyttö- ja rakennuslain muuttamisesta on todettu, että kuluttajansuojalaissa ei ole erityisiä säännöksiä välttämättömyyspalvelujen, kuten vesihuollon käyttäjänä olevan kuluttajan oikeudellisesta asemasta. Perustana hinnalle ja muille sopimusehdoille on kuitenkin kohtuullisuus kulutushyödykkeitä tarjottaessa. (HE 218/2013 vp. s.11)

Edellä mainituista laeista ja niiden esitöistä voidaan tulkita, että maksujen tulee olla tasapuolisia ja kohtuullisia, ettei eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan.

Kohtuullisen tuoton arviointi vaatii tapauskohtaista harkintaa. Jätelain hallituksen esityksen mukaan ei ole mahdollista esittää yleisesti, minkä suuruista tuottoa pidettäisiin kohtuullisena. Esimerkkinä tuoton kohtuullisen tuottotason arvioinnissa on otettu huomioon muun muassa toiminnan tehokkuuden sekä toiminnan riskit verrattuna muihin liiketoimintoihin. (HE 199/2010 vp. s.110)

Esimerkkinä tuoton kohtuullisen tuottotason arvioinnissa on otettu huomioon muun muassa toiminnan tehokkuuden sekä toiminnan riskit verrattuna muihin liiketoimintoihin. (HE 199/2010 vp. s.110)

Vesihuoltolain maksujen kattamista koskevan sääntelyn tarkoituksena on, että vesihuollon palveluista perittävät maksut vastaisivat mahdollisimman hyvin todellisia kustannuksia. Samalla ne edistäisivät aiheuttamisperiaatteen toteuttamista, mikä oli myös kumottavaksi ehdotetun jätevesimaksulain tarkoituksena. (HE 85/2000 vp. s.33)

Keskiössä sääntelyn kannalta ovat todelliset kustannukset. Vesihuoltolain hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on osaltaan varmistaa vesihuoltolaitosten taloudelliset toimintaedellytykset esimerkiksi lain edellyttämien uusinvestointien ja laitteistojen ylläpitomenojen sekä perusrakennusinvestointien varalta. (HE 85/2000 vp. s.33)

Edellä mainituin perustein käsittelytaksan tason päättäminen on ollut liikelaitoksen harkintavallan rajoissa ja oikaisuvaatimus tulee hylätä.

vs. toimitusjohtaja:

Liikelaitos Salon Vesi päättää hylätä oikaisuvaatimuksen, valmistelusta ilmenevän arvioinnin perusteella.

Päätös:

Jarmo Viander Anne Järvisen kannattamana esitti, että oikaisuvaatimus hyväksytään. Koska asiassa oli annettu päätösehdotuksesta poikkeava kannatettu ehdotus, puheenjohtaja Asko Määttänen totesi, että asiasta on suoritettava äänestys. Puheenjohtaja ehdotti, että äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä. Puheenjohtajan ehdotus äänestystavasta hyväksyttiin. Markku Kuusinen suoritti nimenhuutoäänestyksen. Ne, jotka kannattavat esittelijän ehdotusta äänestävät JAA ja ne, jotka kannattavat Jarmo Vianderin ehdotusta äänestävät EI.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä esittelijän ehdotus sai kolme (3) JAA-ääntä (Määttänen, Lannermaa ja Ojanperä) ja Jarmo Vianderin ehdotus sai kolme (3) EI-ääntä (Viander, Järvinen ja Lehtovirta). Koska äänet menivät tasan, niin puheenjohtajan ääni ratkaisi. Puheenjohtaja Asko Määttänen totesi äänestyksen tuloksen.

Johtokunta hyväksyi esittelijän pohjaehdotuksen.

Liikelaitos Salon Veden johtokunta 29.09.2021 § 17
4147/02.05.00.00/2021

Valmistelija

Kaupunginlakimies Antti Mäkelä, antti.makela@salo.fi, 02 778 2302.

Salon kaupunginhallitukselle on osoitettu 7.9.2021 päivätty lausuntopyyntö, jonka pohjaksi on pyydetty hankkimaan Salon Vesi Liikelaitoksen johtokunnan lausunto.

Asia koskee hallinto-oikeudelle tehtyä valitusta jäteveden käsittelyyn liittyvän hinnaston vahvistamisesta.

Valituskirjelmä on oheismateriaalina.

Asian oikeudellinen arviointi ja selostus asiasta jäteveden käsittelyn hinnanmuodostukseen liittyen

Kunnan on perittävä jätelain (646/2011) 78 §:n 1 momentin mukaisesti järjestämästään jätehuollosta jätemaksua, jolla katetaan sille jätehuoltotehtävien hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Pykälän 2 momentin mukaan jätemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon.

Jätelain esitöiden mukaan vaatimus palvelun kohtuullisuudesta ja syrjimättömyydestä tarkoittaisi muun ohella sitä, että eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai eri alueita ei saisi asettaa esimerkiksi palvelun hinnoittelussa perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan. (HE 199/2010 vp. s.88)

Hallituksen esityksen perusteella jätehuollon luonne on otettu huomioon välttämättömyyspalveluna. Jätelain 78 §:n 2 momentissa tarkoitettu jätemaksun vastaavuus kunnan tarjoaman palvelutason kanssa tarkoittaa, että "maksujen tulisi olla palvelutasoon nähden tasapuolisia ja kohtuullisia niin, ettei eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan". Niin ikään perusteluissa on tarkoitettu, että "jätemaksun tulisi mahdollisuuksien mukaan kannustaa jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen sekä

jätteen etusijajärjestyksen mukaiseen jätehuoltoon”, lain tarkoituksen mukaisesti. Hallituksen esityksen perusteella hinnoittelumekanismin kannalta tämä tarkoittaa, että eri jätehuollosta perittävässä maksuissa voisi käyttää porrastuneisuutta, kierrätyksestä perittävällä suhteessa pienemmällä hinnalla kuin loppukäsittelyjätteistä. (HE 199/2010 vp. s.109.)

Hallituksen esityksen mukaan kunnan jätemaksuun voisi sisältyä enintään kohtuullinen tuotto sille pääomalle, jonka kunta on sitonut lainsäädännöstä johtuvien jätehuoltovelvollisuuksiensa hoitamiseksi. Tarkoituksena olisi osaltaan varmistaa, että maksu perustuisi jätehuollon todellisiin kustannuksiin pitkän aikavälin investoinnit mukaan lukien. Kohtuullisen tuoton arviointi vaatii tapauskohtaista harkintaa. Hallituksen esityksen mukaan ei ole mahdollista esittää yleisesti, minkä suuruista tuottoa pidettäisiin kohtuullisena. Esimerkkinä tuoton kohtuullisen tuottotason arvioinnissa on otettu huomioon muun muassa toiminnan tehokkuuden sekä toiminnan riskit verrattuna muihin liiketoimintoihin. (HE 199/2010 vp. s.110)

Vesihuoltolain (119/2001) 1 §:n mukaan lain tavoitteena on turvata sellainen vesihuolto, että kohtuullisin kustannuksin on saatavissa riittävästi terveydellisesti ja muutoinkin moitteetonta talousvettä sekä terveyden- ja ympäristönsuojelun kannalta asianmukainen viemärinti.

Lain 18 §:n 1 momentin mukaan vesihuollon ja huleveden viemäroinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle. (22.8.2014/681) Vesihuoltolakia koskevan hallituksen esityksen mukaan säännöksen tarkoittamia kustannuksia olisivat kaikki ylläpito- ja käyttökustannukset sekä myös mahdolliset ympäristön- ja terveydensuojelusta, luonnonvarojen käytöstä ja mahdollisista maankäytön rajoituksista aiheutuvat kustannukset, jotka tulisi siis ottaa maksuissa huomioon. Näin säännös vastaisi valmisteilla olevan vesipolitiikan puitedirektiivin mukaista kustannusten kattamisen periaatetta. Tarkoituksena on, että vesihuollon palveluista perittävät maksut vastaisivat mahdollisimman hyvin todellisia kustannuksia. Samalla ne edistäisivät aiheuttamisperiaatteen toteuttamista, mikä oli myös kumottavaksi ehdotetun jätevesimaksulain tarkoituksena. (HE 85/2000 vp. s.33)

Lain 18 §:n 2 momentin mukaan maksujen tulee olla kohtuulliset ja tasapuoliset. Maksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon tarve säädellä veden kulutusta, veden erityinen käyttötarkoitus taikka jäteveden poikkeuksellinen laatu tai määrä. Maksujen tulee tarpeen mukaan olla sellaiset, että ne edistävät veden säästäväistä käyttöä ja jäteveden määrän vähentämistä sekä ehkäisevät haitallisten aineiden johtamista viemäriin.

Hallituksen esityksen mukaan säännöksen tarkoituksena on osaltaan varmistaa, että maksut perustuisivat vesihuollon todellisiin kustannuksiin. Säännöksellä varmistettaisiin myös vesihuoltolaitosten taloudelliset toimintaedellytykset esimerkiksi lain edellyttämien uusinvestointien ja laitteistojen ylläpitomenojen sekä perusparannusinvestointien varalta. (HE 85/2000 vp. s.33)

Myös vesihuoltolakia koskevassa hallituksen esityksessä on esitetty vesihuollon välttämättömyyspalveluluonne kohtuullisuutta arvioitaessa. Näin ollen tulisi kiinnittää huomiota vesihuollon eri maksuista muodostuvaan kokonaisuuteen. Maksujen tasapuolisuuden vaatimus tarkoittaa perustelujen mukaan sitä, että ”soveltamisalan puitteissa eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita ei aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan”. (HE 85/2000 vp. s.33)

Vesihuoltolain 19 §:n 1 momentin mukaan vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta käyttömaksua. Käyttömaksu peritään kiinteistön käyttäjän

veden ja poisjohdettavan jäteveden määrän ja laadun perusteella. Vesihuoltolaitos voi periä käyttömaksua myös huleveden viemäröinnistä. Hallituksen esityksessä on todettu, että käyttömaksun periminen olisi pykälän 1 momentin nojalla pakollista vesihuoltolaitoksen toimittamista palveluista aiheutuvien kustannusten kattamiseksi. Käyttömaksua voitaisiin periä vesihuoltolaitoksen muuttuvien kustannusten kattamiseksi sekä kiinteiden kustannusten kattamiseksi siltä osin kuin niitä ei kateta perusmaksuilla. Tarkoituksena on, että käyttömaksu määräytyisi sen perusteella, minkä verran asiakas käyttää vedenhankinnan ja viemäröinnin palveluja. Pääasiallisena maksuperusteena olisi siten vastedeskin käytetyn veden määrä. Aiheuttamisperiaatteen mukaisesti käyttömaksu olisi tältä osin mahdollista periä käytetyn veden määrän sijasta kiinteistöltä poisjohdatettavan veden arvioidun määrän perusteella. (HE 85/2000 vp. s.34)

Vesihuoltolain 19 §:n 2 momentin mukaan laitos voi lisäksi periä liittymismaksua ja perusmaksua sekä muita maksuja laitoksen toimittamista palveluista. Nämä maksut ovat eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Liittymismaksun suuruudessa voidaan ottaa huomioon myös kiinteistön käyttötarkoitus.

Hallituksen esityksessä on kyseisen pykälän 2 momentin osalta todettu, että liittymismaksulla voitaisiin kattaa esimerkiksi kustannukset laitoksen perustamisinvestoinneista ja palvelun aloittamisesta. Säännös mahdollistaisi sen, että vesihuoltolaitos ja asiakas voisivat halutessaan sopia kiinteistökohtaisiin vesihuoltoratkaisuihin liittyvistä palveluista ja laitos perisi niistä maksun. Tällaisia palveluja voisivat olla esimerkiksi kiinteistöjen vesihuoltolaitteistojen ylläpito ja kunnostus ja sakokaivojen tyhjentäminen. Säännöksen tarkoittamia muita maksuja voisi olla esimerkiksi hule- ja perustusten kuivatusveden poisjohtamisesta perittävä maksu siltä osin kuin se ei sisälly jäteveden poisjohtamisesta perittävään maksuun.

Niin ikään perusteluissa on todettu, että asemakaava-alueiden ulkopuolisilla taajaan asutuilla alueilla ja haja-asutusalueilla vesihuollon kustannukset ovat yleensä suuremmat kuin asemakaava-alueilla. Tämän vuoksi 19 §:n 2 momenttiin on katsottu tarpeelliseksi säätää, että muut vesihuollon maksut kuin käyttömaksu voisivat olla eri alueilla erisuuruisia, mikäli tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen, aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi tai muusta vastaavasta syystä. Tarkoituksena on hallituksen esityksen mukaan ”edistää vesihuollon palvelujen tarjontaa niillä taajama-alueilla, joilla tällä hetkellä ei ole yhteisiä vesihuoltoverkostoja sekä uusilla asuntoalueilla ja haja-asutusalueilla. Samalla olisi kuitenkin otettava myös huomioon 18 §:n vaatimus maksujen kohtuullisuudesta ja tasapuolisuudesta”. (HE 85/2000 vp. s.34)

Hallituksen esityksessä laeiksi vesihuoltolain sekä maan käyttö- ja rakennuslain muuttamisesta on todettu, että kuluttajansuojalaissa ei ole erityisiä säännöksiä välttämättömyyspalvelujen, kuten vesihuollon käyttäjänä olevan kuluttajan oikeudellisesta asemasta. Perustana hinnalle ja muille sopimusehdoille on kuitenkin kohtuullisuus kulutushyödykkeitä tarjottaessa. (HE 218/2013 vp. s.11)

Edellä mainituista laeista ja niiden esitöistä voidaan tulkita, että maksujen tulee olla tasapuolisia ja kohtuullisia, ettei eri asiakkaita, asiakasryhmiä tai kunnan eri alueita aseteta perusteettomasti toisistaan poikkeavaan asemaan.

Kohtuullisen tuoton arviointi vaatii tapauskohtaista harkintaa. Jätelain hallituksen esityksen mukaan ei ole mahdollista esittää yleisesti, minkä

suuruista tuottoa pidettäisiin kohtuullisena. Esimerkkinä tuoton kohtuullisen tuottotason arvioinnissa on otettu huomioon muun muassa toiminnan tehokkuuden sekä toiminnan riskit verrattuna muihin liiketoimintoihin. (HE 199/2010 vp. s.110)

Esimerkkinä tuoton kohtuullisen tuottotason arvioinnissa on otettu huomioon muun muassa toiminnan tehokkuuden sekä toiminnan riskit verrattuna muihin liiketoimintoihin. (HE 199/2010 vp. s.110)

Vesihuoltolain maksujen kattamista koskevan sääntelyn tarkoituksena on, että vesihuollon palveluista perittävät maksut vastaisivat mahdollisimman hyvin todellisia kustannuksia. Samalla ne edistäisivät aiheuttamisperiaatteen toteuttamista, mikä oli myös kumottavaksi ehdotetun jätevesimaksulain tarkoituksena. (HE 85/2000 vp. s.33)

Keskiössä sääntelyn kannalta ovat todelliset kustannukset. Vesihuoltolain hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on osaltaan varmistaa vesihuoltolaitosten taloudelliset toimintaedellytykset esimerkiksi lain edellyttämien uusinvestointien ja laitteistojen ylläpitomenojen sekä perusrannusinvestointien varalta. (HE 85/2000 vp. s.33)

Edellä mainituin perustein käsittelytaksan tason päättäminen on ollut liikelaitoksen harkintavallan rajoissa.

Esittelijä	Liikelaitos Salon Veden toimitusjohtaja
Päätösehdotus	Liikelaitos Salon Veden johtokunta antaa lausuntopyyntöön johtokunnan lausuntona valmistelusta ilmenevän selostuksen kaupunginhallitukselle sen selvityksen lisäämiseksi lausuntoon ja edelleen Turun hallinto-oikeudelle toimitettavaksi. Kaupunginlakimies valtuutetaan tekemään lausuntoon tarvittaessa vähäisiä muutoksia ja korjauksia.
Päätös	Ralf Hellsberg katsoi olevansa jäävi asiassa ja poistui kokouksesta klo 12.06. Liikelaitos Salon Veden johtokunta hyväksyi päätösehdotuksen. Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta heti kokouksessa. Hellsberg palasi kokoukseen klo 12.17. Merkittiin, että Antti Mäkelä poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.
Tiedoksianto	Salon kaupunginhallitus, sen selvityksen liittämistä varten ja edelleen Turun hallinto-oikeudelle toimitettavaksi.